

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

22 ianuarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul lărgit în următoarea componență:
președinte -
judecători

Timofti Vladimir
Toma Nadejda
Țurcan Anatolie
Cobzac Elena
Boico Victor

judecând, fără citarea părților la proces, recursul ordinar declarat de avocatul Lepădatu Tatiana în numele inculpatului Marahovschii Mihail, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Anenii Noi din 15 mai 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 iulie 2018, în cauza penală în privința lui

Marahovschii Mihail XXXXX, născut la
XXXXX, domiciliat XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. *Prima instanță: 01.03.2018 – 15.05.2018;*
2. *Instanța de apel: 11.06.2018 – 04.07.2018;*
3. *Instanța de recurs: 26.09.2018 – 22.01.2019.*

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Anenii Noi din 15 mai 2018, pronunțată pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, prevăzută de art. 364/1 Cod de procedură penală, Marahovschii Mihail a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 171 alin.(2) lit. c) Cod penal la 4 (patru) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

S-a dispus încasarea de la inculpații Marahovschii Mihail și Tișcenco Vasilii cheltuielile judiciare suportate în cadrul urmăririi penale în sumă de 16 740 (șaisprezece mii șapte sute patruzeci) lei.

Prin aceeași sentință a fost condamnat și Tișcenco Vasilii, în privința căruia hotărârile nu se contestă.

2. Pentru a pronunța sentința prima instanță a constatat, că Marahovschii Mihail, în noaptea de 10.11.2017 spre 11.11.2017, aflându-se în XXXXX, acționând de comun acord împreună cu Tișcenco Vasilii și urmărind scopul de a-și satisface pofta sexuală, aplicând violența nepericuloasă pentru viața și sănătatea persoanei, i-au aplicat lovituri cu pumnul lui Sandu Andrei și au intrat în locuința acestuia, apoi prin constrângere

fizică și psihică, au întreținut cu XXXXX a câte un raport sexual forțat, contrar voinței acesteia.

Acțiunile lui Marahovschii Mihail au fost încadrate în baza art. 171 alin. (2) lit. c) Cod penal, după indicii calificativi: *violul, adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică și psihică a persoanei, profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra și de a-și exprima voința, acțiune comisă de două persoane.*

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de procuror și de avocatul Gromovenco Vladimir în numele inculpatului Marahovschii Mihail.

3.1. Procurorul a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care inculpatul Marahovschii Mihail să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 171 alin. (2) lit. c) Cod penal la 7 (șapte) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea apelului a invocat blândețea pedepsei, care în opinia acuzatorului de stat nu-și va atinge scopul de corectare și reeducare a condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea acestuia, cât și din partea altor persoane, considerând că prima instanță n-a acordat deplină eficiență criteriilor generale de individualizare a pedepsei, prevăzute la art.75 din Codul penal.

În acest sens a menționat, că inculpatul a săvârșit o infracțiune deosebit de gravă, care atrage după sine urmări negative în rezultatul comiterii acesteia, la locul de trai se caracterizează negativ, încalcă sistematic ordinea publică, nu este la prima încălcare și prezența circumstanței agravante, precum comiterea infracțiunii de către persoana care anterior a mai comis infracțiuni.

3.1. Avocatul Gromovenco Vladimir în numele inculpatului Marahovschii Mihail, a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care inculpatului Marahovschii Mihail pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (2) lit. c) Cod penal să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă, considerând că, pedeapsa aplicată de către prima instanță este prea aspră, invocând că, instanța de fond nu a ținut cont de recunoașterea vinovăției de către inculpat și judecarea cauzei penale în baza probelor administrate la faza urmăririi penale, precum și de declarațiile părții vătămate XXXXX, care a declarat în ședința de judecată că l-a iertat pe inculpat, careva pretenții față de el nu are și a solicitat să-i fie aplicată o pedeapsă neprivativă de libertate.

Totodată, a solicitat respingerea cerinței acuzatorului de stat privind încasarea de la inculpat a cheltuielilor judiciare în sumă de 16 740 lei, ca fiind neîntemeiată, or, în cazurile în care expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat, prin prisma prevederilor art. 143 Cod de procedură penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 iulie 2018 au fost respinse ca nefondate apelurile declarate, cu menținerea hotărârii atacate.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut, că judecarea cauzei în instanța de fond a avut loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, în corespundere cu prevederile art. 364/1 Cod de procedură penală, probele fiind apreciate corect prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al

pertenenței, concludenței, veridicității și coroborării lor, prima instanță corect concluzionând asupra vinovăției inculpatului Marahovschii Mihail de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (2) lit. c) Cod penal.

În această ordine de idei, instanța de apel a menționat că, până la începerea cercetării judecătorești, inculpatul a declarat, personal, prin înscris autentic semnat de el, că recunoaște în totalitate săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și solicită ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, nu a solicitat administrarea de noi probe, a declarat că le sunt cunoscute probele din dosar și nu are obiecții în privința lor (f.d. 235, 236, vol. I).

Instanța de apel a reținut că hotărârea primei instanțe este contestată cu apel de către acuzatorul de stat și de avocatul Gromovenco Vladimir în numele inculpatului Marahovschii Mihail, în partea individualizării pedepsei penale și soluționării chestiunii privind încasarea cheltuielilor judiciare, în acest sens acuzatorul de stat a pledat pentru agravarea pedepsei penale, iar partea apărării a pledat pentru aplicarea unei pedepse mai blânde.

Astfel, verificând legalitatea pedepsei penale, instanța de apel a constatat că, prima instanță a acordat deplină eficiență prevederilor art. 7, 61, 75 Cod penal și respectând cerințele art. 364/1 alin. (8) Cod de procedură penală, i-a stabilit o pedeapsă echitabilă pentru infracțiunea săvârșită, deoarece a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, care potrivit art.16 Cod penal se califică ca infracțiune gravă, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, care nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru, a recunoscut vina, se caracterizează pozitiv la locul de trai, se căiește sincer de cele comise.

Totodată, instanța de apel a notat că, inculpatul Marahovschii Mihail anterior a fost tras la răspundere penală, însă această circumstanță în vederea agravării pedepsei penale, nu poate fi reținută, deoarece instanța de fond nu a valorificat această circumstanță cu titlu de „circumstanță agravantă”. Cu toate acestea, instanța de apel a menționat că antecedentele penale sunt stinse, și deci, nu se impune o reevaluare a pedepsei penale.

5.1. În contextul solicitării acuzatorului de stat privind stabilirea inculpatului a unei pedepse sub formă de 7 ani închisoare, instanța de apel a menționat că, nu a stabilit careva circumstanțe pentru a fi aplicată o pedeapsă mai aproape de limita maximă, având în vedere personalitatea inculpatului și atitudinea manifestată față de faptele penale comise, or, inculpatul a recunoscut în volum deplin vinovăția în comiterea infracțiunii incriminate, a solicitat examinarea cauzei penale în procedură simplificată, s-a căit sincer de cele comise, partea vătămată nu are careva pretenții față de inculpat, iar careva circumstanțe agravante în privința acestuia nu au fost stabilite.

5.2. Totodată, instanța de apel a considerat neîntemeiată și solicitarea părții apărării privind aplicarea unei pedepse mai blânde, invocând în calitate de circumstanțe - recunoașterea vinovăției de către inculpat, căința sinceră de cele comise, solicitarea examinării cauzei penale în procedură simplificată, partea vătămată l-a iertat pe inculpat, or, aceste circumstanțe au fost reținute de către prima instanță în procesul de individualizare a pedepsei penale, stabilind în cele din urmă inculpatului o

pedeapsă mai aproape de limita minimă, așa cum a fost redusă în conformitate cu dispozițiile alin. (8) art. 364¹ Cod procedură penală.

Tot în acest context, instanța de apel a notat că infracțiunea comisă de inculpat prezintă un nivel ridicat de pericolozitate și cu un impact negativ în societate, care a atentat la relațiile sociale cu privire la inviolabilitatea sexuală și libertatea sexuală a persoanei, libertatea psihică, integritatea corporală sau sănătatea persoanei, respectiv, aplicarea unei pedepse mai blânde, decât pedeapsa aplicată de prima instanță este inechitabilă, deoarece pedeapsa penală trebuie să fie corelată atât cu gradul pericolului social al acțiunilor inculpatului, cât și cu scopul pedepsei penale în partea ce ține de prevenția specială și generală.

Astfel că, instanța de apel nu a stabilit nici un temei de a considera că pedeapsa penală aplicată inculpatului este prea aspră și inechitabilă.

5.3. Cu referire la argumentele avocatului Gromovenco Vladimir de respingere ca neîntemeiată a solicitării acuzatorului de stat privind încasarea cheltuielilor judiciare suportate în cadrul urmăririi penale în sumă de 16 740 lei de la inculpații Marahovschii Mihail și Tișcenco Vasilii, instanța de apel a considerat corectă concluzia instanței de fond, prin care s-a admis solicitarea acuzatorului de stat, și în acest sens, a notificat prevederile art. 3 alin. (1), art. 227, 229 Cod de procedură penală și a menționat că, prin Legea RM nr. 316 din 22.12.2017, în vigoare din 09.02.2018 „pentru modificarea și completarea unor acte legislative” la articolul 143, alineatul (2) care prevedea că „plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat” a fost abrogat.

Astfel, instanța de apel a constatat că solicitarea acuzatorului de stat referitor la încasarea din contul inculpaților a cheltuielilor judiciare în sumă de 16740 lei este întemeiată, or, în conformitate alin. (1) art. 229 Cod procedură penală, cheltuielile judiciare sînt suportate de condamnat sau sînt trecute în contul statului.

6. Decizia instanței de apel pronunțată integral la data de 20 iulie 2018, este atacată cu recurs ordinar de avocatul Lepădatu Tatiana în numele inculpatului Marahovschii Mihail, la data de 16 august 2018, care solicită casarea totală a acesteia, precum și a sentinței primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie aplicată o pedeapsă neprivativă de libertate, considerând că, instanța de fond greșit a individualizat pedeapsa condamnatului, iar instanța de apel nu a reparat eroarea admisă.

În opinia apărării, luând în considerație circumstanțele cauzei și personalitatea inculpatului, e posibil de aplicat în privința acestuia prevederile art.90 Cod penal, adică suspendarea condiționată a executării pedepsei.

7. Judecând recursul ordinar, în raport cu actele cauzei, Colegiul lărgit ajunge la concluzia că acesta urmează a fi admis, inclusiv din alte considerente decât cele invocate de partea apărării, reieșind din următoarele.

Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, să caseze parțial hotărârea atacată, să rejudece cauza și să pronunțe o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația condamnatului.

7.1. La fel, Colegiul lărgit, ținând cont de prevederile art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală care stipulează că, instanța de recurs este în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate fără a agrava situația condamnatului, constată că instanța de apel eronat a menținut concluzia primei instanțe asupra necesității încasării din contul inculpaților Marahovschii Mihail și Tișcenco Vasilii în folosul statului cheltuielile judiciare suportate în cadrul urmăririi penale în sumă de 16 740 lei, deoarece potrivit practicii judiciare constante în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei urmează a fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat, dar nu a inculpatului.

În dispoziția art. 143 alin. (1) Cod de procedură penală este stipulat expres că expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea circumstanțelor enumerate în aliniatul nominalizat, inclusiv și în cazul când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză.

Astfel, Colegiul lărgit menționează, că în cazurile dispunerii expertizei de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei urmează a fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat, dar nu a inculpatului.

În speță, din materialele cauzei, Colegiul lărgit reține că, în scopul stabilirii adevărului în cauză, în faza de urmărire penală au fost efectuate acțiunile procesuale, care au atras după sine cheltuielile judiciare, și anume expertiza judiciară biologică nr. 416 din 09.01.2018 în sumă de 16100 lei, cheltuielile suportate în vederea demonstrării vinovăției inculpaților în comiterea infracțiunii incriminate.

Mai mult ca atât, se relevă că expertiza judiciară a fost efectuată până la intrarea în vigoare a Legii nr.316 din 22.12.2017 (în vigoare din 09.02.2018), or, alin. (2) al art.143 Cod de procedură penală era în vigoare și stipula că: *„Plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat”*.

Din considerentele expuse supra, și având în vedere că cheltuielile judiciare au fost încasate din contul inculpaților Marahovschii Mihail și Tișcenco Vasilii, Colegiul lărgit va examina cauza prin extindere și cu privire la inculpatul Tișcenco Vasilii, care nu a declarat recurs, or, potrivit art.426 Cod de procedură penală, *instanța de recurs examinează cauza prin extindere cu privire la persoanele în privința cărora nu s-a declarat recurs sau la care acesta nu se referă, putând hotărî și în privința lor, fără a crea acestora o situație mai gravă, dacă s-a decis admisibilitatea recursului*.

Reieșind din cele menționate, Colegiul lărgit ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de avocatul Lepădatu Tatiana în numele inculpatului Marahovschii Mihail, cu casarea parțială a sentinței Judecătoriei Anenii Noi din 15 mai 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 iulie 2018, în privința lui Marahovschii Mihail XXXXX, și prin extindere, în privința lui Tișcenco Vasilii XXXXX, în partea încasării cheltuielilor judiciare, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a cererii acuzatorului de stat.

7.2. Referitor la alegațiile părții apărării în ce privește stabilirea unei pedepse mai blânde inculpatului Marahovschii Mihail, cu aplicarea prevederilor art.90 Cod penal,

Colegiul lărgit consideră că sunt nefondate, deoarece analizând decizia atacată, se constată că instanța de apel legal și întemeiat a menținut concluzia primei instanțe privind aplicarea unei pedepsei sub formă de închisoare cu executarea reală a acesteia, deoarece la judecarea apelurilor declarate de procuror și de avocatul Gromovenco Vladimir în numele inculpatului Marahovschii Mihail, a verificat legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, respectând prevederile art. 414 alin. (1), (5) și 417 alin. (8) Cod de procedură penală, și în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat, aceasta cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată, așa cum este indicat în pct. 5, 5.1. și 5.2. din prezenta decizie soluție pe care instanța de recurs și-o însușește și reiterarea căreia nu o consideră necesară.

Mai mult ca atât, Colegiul menționează că, hotărârea primei instanțe a fost contestată cu apeluri de către acuzatorul de stat, care a pledat pentru agravarea pedepsei penale, și de avocatul Gromovenco Vladimir în numele inculpatului Marahovschii Mihail, care a solicitat aplicarea unei pedepse mai blânde, astfel că, argumentele invocate de recurent în partea individualizării pedepsei penale, au constituit obiect al examinării la judecarea cauzei în instanța de apel, iar asupra acestora instanța judecătorească s-a expus argumentat în hotărârea pronunțată.

Subsidiar, Colegiul penal subliniază că, potrivit jurisprudenței CtEDO nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de instanțele inferioare. Or, în cazul în care acestea și-au motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările, care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției acestor instanțe (*hotărârea CtEDO Garcia Ruis c. Spaniei, Helle c. Finlandei*).

7.3. Reieșind din considerentele expuse supra, Colegiul lărgit constată că recursul declarat de avocatul Lepădatu Tatiana în numele inculpatului Marahovschii Mihail, urmează a fi admis, casată parțial sentința Judecătoriei Anenii Noi din 15 mai 2018 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 iulie 2018, în cauza penală în privința lui **Marahovschii Mihail XXXXX**, și prin extindere, în privința lui **Tișcenco Vasilii XXXXX**, în partea încasării cheltuielilor judiciare, rejudecată cauza și se pronunțată o nouă hotărâre în această parte, prin care cererea acuzatorului de stat privind încasarea din contul inculpaților Marahovschii Mihail și Tișcenco Vasilii în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 16 740 lei, se respinge ca neîntemeiată.

8. În temeiul art. 434, art. 435 alin. (1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul lărgit,

DECIDE :

Se admite recursul ordinar declarat de avocatul Lepădatu Tatiana în numele inculpatului Marahovschii Mihail, se casează parțial sentința Judecătoriei Anenii Noi din 15 mai 2018 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 iulie 2018, în cauza penală în privința lui **Marahovschii Mihail XXXXX**, și prin extindere, în privința

lui **Tișcenco Vasilii** XXXXX, în partea încasării cheltuielilor judiciare, se rejudecă cauza și se pronunță o nouă hotărâre în această parte, prin care cererea acuzatorului de stat privind încasarea din contul inculpaților Marahovschii Mihail și Tișcenco Vasilii în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 16 740 (șaisprezece mii șapte sute patruzeci) lei, se respinge ca neîntemeiată.

În rest, celelalte dispoziții ale deciziei atacate se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la **21 februarie 2019**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor